

## Behçet Necatigil'in Çok Yönlü Kimliği

### Bourdieu'nun Kavramları Işığında Bir İnceleme

**Özet:** Bu makale, Behçet Necatigil'in şair, öğretmen ve çevirmen kimliklerini Pierre Bourdieu'nun *Habitus*, *alan* ve *sermaye* kavramları çerçevesinde incelemektedir. Necatigil, bireysel ve toplumsal unsurları sanatına yansıtmış, çevirileriyle edebiyat alanına katkıda bulunmuştur.

Bourdieu'nun teorik çerçevesi kullanılarak, Necatigil'in edebi konumunun nasıl inşa edildiği analiz edilmiştir. *Habitus* bağlamında bireysel deneyimlerinin sanatsal üretimine etkisi, *alan* içinde şiir, öğretmenlik ve çeviri faaliyetleri, *sermaye* kapsamında ise *kültürel* ve *sembolik sermaye* birikimi incelenmiştir. Sonuç olarak, Necatigil'in üretimleri, sadece bireysel değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel etkileşimlerin bir ürünü olarak değerlendirilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Behçet Necatigil, Pierre Bourdieu, Habitus, edebiyat sosyolojisi, çeviri sosyolojisi, çeviri, şiir.

## Giriş

Behçet Necatigil, Türk edebiyatının önemli şairlerinden biri olmanın yanı sıra, uzun yıllar öğretmenlik yapmış ve önemli edebi çevirilerle tanınmış çok yönlü bir aydındır. Bu makalede, Necatigil'in şair, öğretmen ve çevirmen olarak çoklu kimlikleri, sosyolog Pierre Bourdieu'nun (1986) *Habitus*, *alan* ve *sermaye* kavramları çerçevesinde incelenerek, edebi kişiliğinin ve entelektüel birikiminin toplumsal ve kültürel bağlamdaki anlamının incelenmesi amaçlanmaktadır.

## Necatigil'in Çok Yönlü Kimliği

**Şair:** Necatigil, “evler şairi” olarak anılır ve şiirlerinde gündelik hayatı, kent yaşamını ve bireysel deneyimleri özgün bir dille ifade eder (Aydın & Tuna Ultav, 2021). Şiirlerinde yalnızlık, hüznün, içe dönüklük, geçim sıkıntısı ve ölüm gibi temalar sıklıkla işlenir (Özbahçe, 2016, 84). Şiirlerinde kullandığı sanatsallaştırılmış gündelik dil, onu diğer şairlerden ayıran özgün bir özelliklidir (Özbahçe, 2016, 90).

**Öğretmen:** Necatigil, uzun yıllar boyunca öğretmenlik yaparak birçok öğrenci yetiştirmiş ve eğitim alanında önemli bir rol oynamıştır (Türk, 2006). Öğretmenlik deneyimi, dil ve edebiyat alanındaki bilgi birikimini pekiştirmiş ve *kültürel sermayesine* şüphesiz katkı sağlamış olmalıdır.

**Çevirmen:** Necatigil, özellikle Almancadan yaptığı edebi çevirilerle Türk edebiyatına önemli eserler kazandırmıştır (Akın, 2018). Çeviri yaparken dilsel hassasiyet göstermesi, özellikle şiir çevirisi yaparken kaynak metne sadık kalarak uyak düzenine dahi dikkat etmesi ve kültürel aktarımı önemsemesi, onun çevirmenlik anlayışını çok güzel göz önüne serer, zira çevirilerinde metnin özünü koruyarak, erek dilde yeniden kurma becerisi göstermiştir (Gözyaydın, 2016, 176). Necatigil, çevirinin sadece dilsel bir aktarım olmadığını, aynı zamanda kültürler arasında bir köprü kurma aracı olduğunu düşünmüştür (Necatigil, 2021, 139)<sup>1</sup>.

1 Necatigil, B. (2021). *Düz Yazılar-II*. Yapı Kredi Yayınları.

## Bourdieu'nun Kavramsal Çerçevesi

Bu makalede, Bourdieu'nun “alan” kavramı, Necatigil'in edebiyat, eğitim ve çeviri alanlarındaki konumunu ve bu alanlar arasındaki etkileşimini incelemek için kullanılacaktır. Necatigil'in farklı alanlardaki konumları ve bu alanlarda elde ettiği başarıları, “*sermaye*” kavramı ile değerlendirmeye çalışılacaktır. Kendisinin *kültürel*, *sosyal* ve *sembolik sermayesi*, edebi kişiliğinin ve entelektüel birikiminin oluşumunda önemli bir rol oynamış olabilir. “*Habitus*” kavramı ise, Necatigil'in toplumsal deneyimlerinin düşünme, algılama ve eyleme dökme süreçlerini nasıl şekillendirdiğini anlama konusunda yardımcı olacaktır. Necatigil'in içe dönük, titiz, disiplinli ve hem geleneğe hem de yeniliğe önem veren bir yapısı vardır (Asiltürk, 2016, 81–82) ve bunlar *Habitus*unun önemli yansımaları olabilir.

## Amaç ve Kapsam

Bu makalede, Necatigil'in çok yönlü kimliği Bourdieu'nun sosyolojik kavramlarıyla incelenerek, onun edebi kişiliği ve entelektüel birikimi anlamaya ve anlatılmaya çalışılacaktır. Bu çalışmada, Necatigil'in yaşamı, eserleri, mektupları ve çevirileri üzerinden analizler yapılarak, onun hem bireysel özelliklerini hem de içinde bulunduğu toplumsal ve kültürel alanlardaki konumunu ortaya koymak hedeflenmektedir. Ayrıca Necatigil'in kendi *kültürel* ve *entelektüel sermayesi*ni nasıl inşa ettiği değerlendirilecektir.

Necatigil'in *Habitus*'u, yani toplumsal koşullar ve deneyimlerle şekillenen zihinsel ve kültürel eğilimleri, onun çevirmenlik seçimlerinden metinlere yaklaşımına kadar birçok şeyi etkilemiş olmalıdır. Pierre Bourdieu'nun (1986) kavramsal çerçevesine göre *Habitus*, bireyin içinde büyüdüğü toplumsal ve kültürel koşulların içselleştirilmiş yapılarını ifade eder. Necatigil'in *Habitusu*, onun ailesinden ve çocukluk deneyimlerinden, yalnızlık ve sağlık sorunlarından, eğitim hayatından ve içinde bulunduğu edebi çevrelerden etkilenerek şekillenmiş olmalıdır ve bu birikimi yorumlayabilmek onun edebi ve çeviri pratiklerini kavramada da önemli olacaktır.

## Habitus'un İnşası

Necatigil, 16 Nisan 1916'da İstanbul'da doğmuştur, babasının adı Mehmet Necati Gönül, annesinin adı Fatma Bedriye Hanım'dır; iki yaşındayken annesini kaybeden Necatigil, bir süre anneannesiyle Karagümrük'te kalmıştır ve daha sonrasında babasının yanına Beşiktaş'a dönmüştür (Topsakal, 2016, 43).

Çocukluğu, anneannesinin evi ile babasının evi arasında huzursuz ve güvensiz bir dönem olarak nitelendirilmektedir (Doğan, 2016, 106). Ailesinin mütevazı yapısı ve taşrada geçen çocukluğu, onun bağımsız bir şekilde kendini geliştirmesine zemin hazırlamış ve yine aile ortamında edebi bir çevrenin olmaması, Necatigil'in kendi iç dünyasına yönelmesine ve bireysel bir gelişim süreci izlemesine neden olmuş olabilir. Necatigil, çocukluk döneminde "Küçük Muharrir Dönemi" olarak adlandırdığı bir evrede edebiyata ilgi duymaya başlamıştır (Doğan, 2016, 108).

Necatigil'in hayatında yalnızlık da önemli bir temadır. Yalnızlık, onun şiirlerinde ve diğer eserlerinde sıklıkla işlenmiş ve varoluşsal bir boyut kazanmıştır. Necatigil, şiirin ve edebiyatın sonsuz kaynaklarının yalnızlıktan beslendiğini belirtmiştir. Ayrıca, "yalnızlık ve acı ortaktır" sözünü aktararak, yalnızlığın insan deneyiminin evrensel bir parçası olduğunu vurgulamıştır (Tarım, 2020). Sağlık sorunları da Necatigil'in yaşamında etkili olmuştur. Ortaöğrenimine "adenit tüberküloz" hastalığı sebebiyle ara vermek zorunda kalmıştır (Topsakal, 2016, 43). Bu durum, onun yalnız kalmasına ve iç dünyasına dönmesine neden olmuş olabilir.

Beşiktaş Cevri Usta Okulu'nda ilkokula başlayan Necatigil, daha sonra babasının işi nedeniyle Kastamonu Muallim Tatbikat Mektebi'nde eğitimine devam etmiştir. Kastamonu Lisesi'nde ortaöğrenimine başlamış, ancak hastalığı nedeniyle bir süre ara vermek zorunda kalmıştır. Ailesinin İstanbul'a dönmesiyle Kabataş Lisesi'nde eğitimine devam etmiştir (Topsakal, 2016, 43). Kabataş Erkek Lisesi, Necatigil'in *edebi* ve kültürel sermaye birikiminde önemli bir rol oynamıştır. Lisede iyi düzeyde Almanca eğitimi almıştır. Aynı zamanda, lisenin edebiyat bölümünden birincilikle mezun olmuştur. İstanbul Üniversitesi'nde Yüksek Öğretmen Okulu'nu bitirmiştir. Türkoloji bölümündeki profesörü Fuat Köprülü'nün sözlüksüz bilimsel metin çevirisi talepleri de Almancasını geliştirmesi konusunda büyük rol oynamıştır, bu süreçte Halkevi'nde dil kursuna da gitmiştir (Akın, 2018). Necatigil, lisede öğretmenlik yaparken İstanbul Üniversitesi Alman Filolojisine yazılmış, ancak derslerinin yoğunluğu nedeniyle öğrenimini bırakmıştır. Farklı

seferlerde Almanya'da bulunmuş, orada burslu şekilde dil kursuna gitmiştir (Necatigil, 1937)<sup>2</sup>.

Necatigil'in farklı dergilerde yazdığı şiirler ve yazılar, *kültürel sermaye*-sine katkıda bulunmuştur. İlk şiiri "Gece" lise öğrencisiyken Varlık dergisinde yayımlanmıştır (Necatigil, 2021)<sup>3</sup>.

Necatigil'in edebiyat anlayışında Ahmet Hamdi Tanpınar gibi isimlerin etkisi olmuştur. Divan şiirini "baba ocağı" olarak yüceltmesi ve gelenekten yararlanmanın biçimce değil özce olması gerektiği düşüncesi, Tanpınar'ın etkisini yansıtır (Tökel, 2016).

Özetle Necatigil'in *Habitusu*; mütevazı aile yapısı, taşrada geçen çocukluk yılları, yalnızlık ve sağlık sorunları, aldığı nitelikli eğitim ve akademik birikimiyle şekillenmiştir. Aile ortamında edebi bir çevrenin olmaması, onu kendi iç dünyasına yöneltmiş ve bireysel bir gelişim sürecine neden olmuştur. Lise ve üniversitede aldığı eğitim, *edebi* ve kültürel sermayesini artırmış, yabancı dil bilgisi sayesinde çevirmenlik yeteneğini geliştirmiştir. Tüm bu faktörler, Necatigil'i özgün bir şair ve çevirmen olarak Türk edebiyatında önemli bir yere taşımıştır.

## Habitus ve Sermaye

Necatigil'in çekingен mizacı ve içe dönük yapısı, çeviri pratiğinde de kendini gösterirken, edebiyat söz konusu olduğunda bu çekingенlik yerini kararlılık ve titizliğe bırakmıştır (Asiltürk, 2016, 83). Mesleği olan öğretmenlik, edebi birikimi ve kültürel çevreleri, onun dil yetkinliğine, disiplinli çalışma alışkanlığına ve sanatsal bakış açısına önemli katkılar sağlamıştır. Necatigil'in, çeviri yaparken yalnızca dil bilgisine değil, metnin içeriğine ve kültürel bağlamına da dikkat etmesi, *Habitus*'unun derinlemesine bir araştırma ve bilgi birikimi arayışıyla uyumlu olduğunu gösterir (Akın, 2018).

*Kültürel ve sembolik sermaye*, Necatigil'in hem şair hem de çevirmen olarak biriktirdiği değerlerdir. Şiirleri, çevirileri ve öğretmenliği aracılığıyla edindiği kültürel birikim, onun edebi alandaki konumunu güçlendirmiştir (Örgen, 2016, 180). Şiirlerindeki özgün dil kullanımı, çevirilerindeki titizlik ve öğretmenlikteki deneyimi, ona hatırı sayılır bir *kültürel sermaye*

2 Necatigil, B. (2021). Mektuplar (A. Tanyeri ve H. Yavuz, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

3 Necatigil, B. (2021). Mektuplar (Biyografi) (A. Tanyeri ve H. Yavuz, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

kazandırmıştır (Berbercan, 2020). Aynı zamanda, Türk edebiyatına yaptığı katkılarla *sembolik sermayesini* de artırmıştır. Çevirileri aracılığıyla Türk okurunu dünya edebiyatının önemli eserleriyle buluşturması, onun itibarını ve saygınlığını artırmıştır. Necatigil'in çevirmen olarak tanınması, eserlerinin tercih edilmesinde ve çevirmenlik pratiğinin değerlendirilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca, radyo oyunları yazması da onun *kültürel sermayesini* çeşitlendirdiğini gösterir (Spies, 1974)<sup>4</sup>.

Edebiyat alanı, şairlerin, yazarların, çevirmenlerin ve eleştirmenlerin etkileşimde bulunduğu ve değer kazandığı bir ortamdır. Necatigil, bu alanda özgün bir yer edinmiş ve kendine has edebi sesiyle tanınmıştır (Aydın, 2016, 49). Bir akıma bağlı kalmadan, kendine özgü bir üslup geliştirerek Türk edebiyatında “evlerin şairi” olarak anılmıştır (Özgül, 2016, 165). Necatigil'in çevirmenlik pratiği de bu alandaki mücadelelerle şekillenmiştir. Kendi edebi vizyonunu yansıtan eserleri çevirmiş, Türk okuruna dünya edebiyatının önemli eserlerini sunarak alanda kültürel bir katkı sağlamıştır (Pazarkaya, 1988)<sup>5</sup>. Divan şiirine olan ilgisi ve modern şiirde bu gelenekten yararlanmanın önemine inanması, onun edebiyat alanındaki farklı gelenekleri birleştirme çabasını gösterir. Ayrıca, çevirileri aracılığıyla farklı kültürler arasında köprü kurma çabası, onun edebiyat alanına yaptığı katkıyı zenginleştirmiştir (Tanrıkulu, 2018). Çevirideki titizliği, alandaki kalite standartlarını yükseltmiş olabilir.

Sonuç olarak, Necatigil'in çevirmenlik pratiği, *Habitus'u*, *kültürel sermayesi* ve *edebiyat alanındaki* konumu ile yakından ilişkilidir. Çeviriye yaklaşımı, sadece dil bilgisi ve aktarım becerisi ile sınırlı kalmayıp, kişisel deneyimleri, edebi birikimi ve kültürel duyarlılığı ile şekillenmiştir. Necatigil, çeviri eylemini sadece bir aktarım değil, aynı zamanda kültürel bir köprü kurma ve sanatsal bir yaratım süreci olarak görmüştür. Bu nedenle, onun çevirmenlik pratiği hem bireysel hem de toplumsal boyutları içeren karmaşık ve çok katmanlı bir süreçtir (Tanrıkulu, 2018).

Çalışmada çevirmen Necatigil'in alan içindeki konumuna da bakmak gerekiyor. Behçet Necatigil, yalnızca şair ve öğretmen kimliğiyle değil, çevirmen olarak da Türk edebiyatına önemli katkılar sunmuş bir isimdir. Almancadan yaptığı çeviriler, onun yalnızca bir aktarıcı değil, aynı zamanda bir kültürel aracı olduğunu da göstermektedir. Necatigil'in çevirmen kimliği,

4 Necatigil, B. (2022). Tercümemi nasıl buldunuz? (S. Demirhan, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. (Otto Spies, Andreas Tietze, Annemarie Schimmel ve Wilfrid Brands'la Mektuplaşmalar).

5 Necatigil, B. (2021). Mektuplar (Önsöz) (A. Tanyeri ve H. Yavuz, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

içinde bulunduğu edebi alanla sürekli etkileşim içinde olmuş ve onun *kültürel sermayesini* artırmasına katkıda bulunmuştur.

Bourdieu'nün (1986) *alan* kavramı, Necatigil'in edebiyat, eğitim ve çeviri alanlarında nasıl konumlandığını anlamamıza yardımcı olur. Necatigil, bu üç alan arasında aktif bir figür olarak, kendi edebi kimliğini inşa ederken aynı zamanda çevirileri aracılığıyla Batı edebiyatını Türk okuyucusuna tanıtmıştır (Berbercan, 2020).

### **Tercüme Bürosu ile İlişki, Almancadan Türkçeye Kazandırdığı Eserler ve Seçim Kriterleri**

Necatigil'in çeviriye ilgisi, İstanbul Üniversitesi'nde aldığı dil eğitimi sırasında başlamış ve zamanla profesyonel bir boyut kazanmıştır. 1940 yılında Hasan Âli Yücel'in öncülüğünde kurulan Tercüme Bürosu, Batı klasiklerini Türkçeye kazandırma misyonu taşıyordu (Küçük, Işıklar Koçak ve Erkul Yağcı, 2022). Necatigil de bu çeviri hareketi içinde yer alarak edebi çeviri sürecine aktif olarak katılmıştır, bir mektubunda, "Tercüme dergisinin bundan böyle düzenli yayımlanacağı, yazı kurulunda senin de bulunduğun haberine sevindim." ifadesini kullanması, onun dergiye verdiği değeri ortaya koymaktadır (Necatigil, 1965)<sup>6</sup>. Ancak, Necatigil'in Tercüme Bürosu'ndaki çalışmaları, bireysel çevirmenlik kimliğini geliştirmesinin yalnızca ilk adımını oluşturmuştur. Bu süreç, onun çeviri alanındaki becerilerini ve yaklaşımını belirlemede etkili olmuş, onu daha sonra bağımsız çevirmenlik kariyerine yöneltmiştir (Akın, 2018).

Tercüme Bürosu, sonuç olarak, Necatigil'in çeviri hayatında önemli bir dönüm noktası olmuştur diye söylenebilir. Bu kurum, onun hem çevirmenlik yeteneklerini geliştirmesine hem de Türk edebiyatına önemli eserler kazandırmasına olanak sağlamıştır. Necatigil, büro ile olan ilişkisi sayesinde çeviri alanında etkin bir rol üstlenmiş, Türk okuyucusunun dünya edebiyatını tanımasında önemli katkılar sunmuştur. Tercüme Bürosu'nun, Necatigil'in çeviri pratiğini şekillendiren ve çevirmen kimliğini oluşturan önemli bir unsur olduğu da aşikârdır.

Necatigil, Almancadan Türkçeye çok sayıda eser kazandırmış, bu eserleri seçerken titiz davranmıştır, Alman edebiyatının önde gelen yazarlarından

6 Necatigil, B. (2021). Mektuplar (A. Tanyeri ve H. Yavuz, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

çeviriler yapmıştır (Pazarkaya, 1988)<sup>7</sup>. Bu yazarlar arasında Rainer Maria Rilke, Stefan Zweig, Thomas Mann, Heinrich Böll ve Hermann Hesse gibi isimler yer alır.

Rilke'nin "Malte Laurids Brigge'nin Notları" ve şiirleri, Thomas Mann'ın "Venedik'te Ölüm" eseri, Stefan Zweig'in bazı eserleri, Hermann Hesse'nin "Gençlik Güzel Şey" adlı eseri çevirdiği önemli eserlerdendir. Necatigil, sadece bu yazarlarla sınırlı kalmamış, Otto Spies gibi farklı yazarlardan da çeviriler yapmıştır. Spies'in "Türk Halk Kitapları" adlı eserini Türkçeye çevirmiştir. Ayrıca, Heinrich Heine ve Wolfgang Borchert gibi yazarların eserlerini de Türkçeye kazandırmıştır. Necatigil'in çevirileri arasında şiir, roman, hikâye, tiyatro oyunları ve radyo oyunları gibi farklı türlerde eserler bulunmaktadır. Genellikle Türk okuru tarafından henüz tanınmamış yazarları çevirmeyi tercih ederek, okuyucunun farklı kültürleri ve edebiyatları tanınmasına katkıda bulunmuştur (Necatigil, 1975)<sup>8</sup>

### Çeviride Kültürel Adaptasyon ve Sadakat Dengesi

Necatigil edebi zevkine hitap eden ve sanatsal değeri yüksek eserleri tercih etmiştir. Onun için, yapıtın "ne söylediğinden" çok, "nasıl söylediği" önemlidir (Gözyaydın, 2016, 171). Necatigil, bir yapıtın sadece bir "bildiri" olmadığını, bundan daha fazlası olduğunu ve gizemini bağrında sakladığını düşünür (Akay, 2016) Çeviri yaparken sadece dilsel aktarıma değil, metnin kültürel bağlamına ve edebi üslubuna da dikkat etmiştir. Çevirilerinde, kaynak metnin anlamını ve ruhunu hedef dile aktarmaya özen göstermiştir. Bu nedenle, çevirileri sade, akıcı ve sürükleyici bir dil ile okuyucuya sunmuştur (Tanrıkulu, 2018).

Necatigil, çeviriyi sadece bir aktarım olarak görmemiş, aynı zamanda sanatsal bir yaratım süreci olarak kabul etmiştir ve çeviride metnin özgün sesini ve yazarın üslubunu yakalamaya önem vermiştir (Gözyaydın, 2016, 171). Kaynak metne sadık kalmakla birlikte, hedef dilin okuyucusunun da metni anlamasını sağlamaya çalışmıştır, bu bağlamda, bazen metne eklemeler veya çıkarmalar yapmıştır (Tanrıkulu, 2018).

7 Necatigil, B. (2021). Mektuplar (Önsöz) (A. Tanyeri ve H. Yavuz, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

8 Necatigil, B. (2022). Tercümemi nasıl buldunuz? (S. Demirhan, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. (Otto Spies, Andreas Tietze, Annemarie Schimmel ve Wilfrid Brands'la Mektuplaşmalar).

Özellikle Almancadan yaptığı çevirilerle hem Türk okuyucusunun dünya edebiyatını tanınmasına olanak sağlamış hem de Türkçenin gelişimine katkıda bulunmuştur. Necatigil'in çevirileri, onun edebi zevkini, titizliğini ve çeviriye bakış açısını yansıtır. Tercüme Bürosu ile kurduğu ilişki, onun çeviri alanındaki gelişiminde ve başarısında önemli bir rol oynadığı göz ardı edilemez.

Behçet Necatigil'in çeviri alanındaki etkinliği, çevirmen kimliği, *kültürel sermayesini* artırmıştır. Çevirileriyle edebi çevrelerde saygınlık kazanmış, *sembolik sermayesini* yükseltmiştir (Kaplan ve Yardımcıoğlu, 2020). Necatigil, çeviri yoluyla uluslararası edebi çevrelerle ilişki kurmuş, farklı kültürler arasında köprü görevi görmüştür (Tanrıku, 2018). Edebi yeteneğini geliştirilmiş, çeviride kendi yorumunu katarak yeni metinler üretmiştir (Akın, 2018). Bu çok yönlü faaliyetler, *kültürel sermayesinin* zenginleşmesinde önemli rol oynamıştır (Bourdieu, 2023)<sup>9</sup>.

Behçet Necatigil'in şair, çevirmen ve öğretmen kimlikleri birbirini besleyerek çok yönlü bir edebiyat insanı olmasını sağlamıştır. Şiirlerindeki dil hassasiyeti çevirilerine yansımış, çevirmenlik deneyimi ise edebi ufkunu genişletmiştir (Akın, 2018). Öğretmenlik kimliği, edebiyatı yeniden düşünmesine yol açmış, öğretme pratiği çeviri ve şiir anlayışını derinleştirmiştir. Bu etkileşim, onun edebi kişiliğini özgün ve çok yönlü kılmıştır. Bu kimliklerin etkileşimi, Necatigil'in yalnızca bir edebi figür olarak değil, çok yönlü bir entelektüel olarak değerlendirilmesini gerektirir. Onun edebi mirası, sadece yazdığı şiirlerle değil, ayrıca çevirdiği eserler ve yetiştirdiği öğrencilerle de şekillenmiştir (Türk, 2006).

Behçet Necatigil'in edebi alandaki konumu, uluslararası ilişkileri ve çevirmen kimliği iç içe geçmiştir. Şiirlerinde gündelik hayatı ve insanın iç dünyasını özgün bir dille işlemiş, okuyucuyu düşünmeye yöneltmiştir (Daşcıoğlu, 2016). Alman edebiyatına duyduğu ilgi, onu Otto Spies ve Andreas Tietze gibi isimlerle uluslararası bir kültürel ağ oluşturmaya itmiştir (Necatigil, 2021)<sup>10</sup>. Çevirmen kimliği, onun farklı kültürler arasında köprü kurmasını ve edebi ufkunu genişletmesini sağlamıştır (Sarısayın, 2021)<sup>11</sup>. Çeviriyi sadece dil aktarımı olarak görmeyip, yaratıcılık katmıştır (Akın, 2018). Bu etkileşim, onun edebi kişiliğini zenginleştirmiş ve *kültürel sermayesini* artırmıştır.

9 Bourdieu, P. (2023). *Kültür Üretimi* (E. Gen, Haz.) (S. Yardımcı ve E. Gen, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları. (Sembolik Ürünler, Sembolik Sermaye).

10 Necatigil, B. (2021). *Mektuplar* (A. Tanyeri ve H. Yavuz, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

11 Necatigil, B. (2022). *Tercümemi nasıl buldunuz?* (Önsöz) (S. Demirhan, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. (Otto Spies, Andreas Tietze, Annemarie Schimmel ve Wilfrid Brands'la Mektuplaşmalar).

## Sonuç

Behçet Necatigil'in çok yönlü kimliği, onun farklı alanlardaki etkileşimleriyle şekillenmiş ve edebi kariyerini belirleyen önemli faktörlerden biri olmuştur. Pierre Bourdieu'nun (1986) *Habitus*, *alan* ve *sermaye* kavramlarıyla değerlendirildiğinde, Necatigil'in toplumsal ve kültürel bağlamdaki konumu daha iyi anlaşılmaktadır.

Necatigil'in içe dönük, titiz ve disiplinli yapısı, ailesinin ekonomik koşulları, çocukluk dönemindeki yalnızlığı, aldığı eğitim ve edebi çevresi gibi unsurlarla şekillenmiştir (Akın, 2018). Bu *Habitus*, onun çeviri yaparken metne duyduğu sadakati ve sanatsal özeni doğrudan etkilemiş, edebiyat ve çeviri süreçlerini titizlikle ele almasına neden olmuştur.

Edebiyat, eğitim ve çeviri alanlarında aktif bir figür olan Necatigil, her üç alanda da birbirini besleyen rollere sahipti. Özellikle Tercüme Bürosu'nda yer alması, onun çevirmenlik yeteneklerini geliştirmesi konusunda önemli bir adım olmuş, Almancadan yaptığı çeviriler onun *kültürel sermayesini* artırarak edebi alan içindeki konumunu güçlendirmiştir (Akın, 2018).

Necatigil'in kültürel, sosyal ve *sembolik sermayesi*, onun edebi kariyerini biçimlendirmiş ve onu yalnızca bir şair veya çevirmen değil, kültürel bir aktarıcı da yapmıştı. Almancadan çevirdiği eserler, yalnızca Batı edebiyatını Türkçeye kazandırmakla kalmamış, aynı zamanda Türk okurunun farklı kültürel metinlerle etkileşime girmesini sağlamıştır. Onun çeviriyi bir sanatsal yaratım süreci olarak görmesi, dilin estetik yapısını ön planda tutarak, metnin ruhunu koruyarak hedef dile aktarmasına imkân tanımıştır (Özbahçe, 2016, 90).

Necatigil'in uluslararası edebi bağları, onun çeviri alanındaki bilinirliğini artırmış ve akademik dünyada da tanınırlığını güçlendirmiştir. Otto Spies, Andreas Tietze ve Annemarie Schimmel gibi isimlerle geliştirdiği ilişkiler, onun yalnızca bir şair değil, aynı zamanda Türk edebiyatını Batı'da tanıtan önemli bir kültürel figür de olduğunu gösterir.

Sonuç olarak, Necatigil'in şair, öğretmen ve çevirmen kimlikleri birbirini besleyen ve *kültürel sermayesini* artıran unsurlar olarak işlev görmüştür. Çeviri faaliyetleri, yalnızca bir aktarım değil, aynı zamanda bir kültürel alışveriş ve edebi kimlik inşası sürecine dönüşmüştür. Necatigil, Türk edebiyatında yalnızca bir şair olarak değil, kültürel ve edebi bir köprü kuran çok yönlü bir figür olarak değerlendirilebilir. Onun eserleri, çevirileri ve yetiştirdiği öğrenciler, edebi alan içinde derin bir etki yaratmış ve uluslararası edebiyat çevrelerinde de yankı bulmuştur (Türk, 2006).

## Kaynakça

- Akay, H. (2016). Çökgen şiir algısı ve hassas terazi. *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 71–79. Türk Dil Kurumu.
- Akın, A. (2018, September). Bir yazın çevirmeninin portresi: Behçet Necatigil. 2nd International Black Sea Conference on Language and Language Education, Sinop University, Turkey. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/363196257>
- Asiltürk, B. (2016). Necatigil şiirinde ağır ve uçucu duygular. *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 80–83. Türk Dil Kurumu.
- Aydın, B., & Tuna Ultav, Z. (2021). Şiirde domestik mekânlara ilişkin yansımalar: Behçet Necatigil ve İlhan Berk şiirleri. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 38(1), 111–133. <https://doi.org/10.32600/huefd.823198>
- Aydın, M. (2016). Hangi Necatigil? *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 49–57. Türk Dil Kurumu.
- Berbercan, M. T. (2020). Behçet Necatigil ve şiir dili hakkında. *TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 8(22), 15–23.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. Richardson (Ed.), *Handbook of theory and research for the sociology of education* (pp. 241–258). Greenwood.
- Bourdieu, P. (2023). *Kültür üretimi* (E. Gen, Haz.; S. Yardımcı & E. Gen, Çev.). İletişim Yayınları. (Sembolik Ürünler, Sembolik Sermaye).
- Daşcıoğlu, Y. (2016). Behçet Necatigil'in Nilüfer'i üzerinden şiirde hikâye nerde biter, imge nerde başlar. *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 68–70. Türk Dil Kurumu.
- Doğan, M. C. (2016). Behçet Necatigil'in çocukluk hevesi: Varlığın nefesi. *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 105–107.
- Gözaydın, N. (2016). Behçet Necatigil'in çeviri dili. *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 168–178. Türk Dil Kurumu.
- Kaplan, M., & Yardımcıoğlu, M. (2020). Alan, Habitus ve sermaye kavramlarıyla Pierre Bourdieu. *HABİTUS Toplumbilim Dergisi*, 1, 23–37.
- Küçük, A., Işıklar Koçak, M., & Erkul Yağcı, A. S. (2022). Tercüme Dergisinde üretken bir eleştirmen: Melâhat Özgü. *DEÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 9(1), 30–51.
- Necatigil, B. (2021). *Düz Yazılar-II*. Yapı Kredi Yayınları.
- Necatigil, B. (2021). *Mektuplar* (A. Tanyeri ve H. Yavuz, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Necatigil, B. (2022). *Tercümemi nasıl buldunuz?* (S. Demirhan, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. (Otto Spies, Andreas Tietze, Annemarie Schimmel ve Wilfrid Brands'la Mektuplaşmalar).
- Örgen, E. (2016). Şiir üzerine dizelerinde Necatigil. *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 179–180.

- Özbahçe, O. (2016). Ailemizin şairi. *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 84–101. Türk Dil Kurumu. Retrieved from <https://tdk.gov.tr/yayinlar/sureli-yayinlarimiz/nisan-2016/>
- Özgül, C. (2016). Evler. *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 164–167. Türk Dil Kurumu.
- TARIM, R. (2020), “Necatigil, Rilke ve Yalnızlık”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (47) 149–172.
- Tanrıkulu, L. (2018). Behçet Necatigil’in Thomas Mann’dan yaptığı “Venedik’te Ölüm” çevirisinin çağdaş çeviri eleştirisi yaklaşımları açısından değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(1), 37–46.
- Topsakal, (2016). Behçet Necatigil biyografisi. *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 43–44. Türk Dil Kurumu.
- Tökel, D. A. (2016). Necatigil’in divan şiiri: Babaocağı. *Türk Dili Dergisi*, 2016(Nisan), 115–131. Türk Dil Kurumu.
- Türk, K. (2006). Şair ve öğretmen kimliğiyle Behçet Necatigil. Akçağ Yayınları.